

ระเบียบกระทรวงยุติธรรม

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ

พ.ศ. ๒๕๕๖

ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๘๐๗/๒๕๓๘ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘ ได้วางระเบียบการประหารชีวิตนักโทษ โดยการยิงด้วยปืน ตามนัยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา พุทธศักราช ๒๕๓๗ นั้น

โดยที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้แก้ไขมาตรา ๑๕ เปลี่ยนวิธีการประหารชีวิตจากการเอาไปยิงเสียให้ตาย เป็นให้ฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย ประกอบกับพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๕ กำหนดให้กรมราชทัณฑ์อยู่ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม และพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๕ พ.ศ. ๒๕๕๕ ให้โอนอำนาจหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย ไปเป็นของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการประหารชีวิตนักโทษด้วยวิธีการฉีดยาหรือสารพิษดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย อาศัยอำนาจตามความในวรรคสองของ มาตรา ๑๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๕๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจึงวางระเบียบการประหารชีวิตไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ. ๒๕๕๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๘๐๗/๒๕๗๘ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘ เรื่อง ระเบียบการประหารชีวิตนักโทษ และบรรดาระเบียบหรือหนังสือสั่งการที่ขัดหรือแย้งกับระเบียบฉบับนี้ โดยให้ใช้ระเบียบฉบับนี้แทน

ข้อ ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ข้อ ๕ เมื่อศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาให้ประหารชีวิตจำเลย และจำเลยนั้นถูกคุมขังหรือถูกส่งตัวเข้าคุมขังในเรือนจำ ให้เรือนจำถ้ายรูปจำเลยนั้นไว้ ๖ ชุด ชุดหนึ่งประกอบด้วยรูปครึ่งตัวหน้าตรงและรูปด้านข้างทั้งสองข้างขนาดรูปละ ๔"×๖" ติดไว้ในกระดาดแผ่นเดียวกัน และระบุชื่อ-สกุล, ฐานความผิด, หมายเลขคดีแดง, ศาลที่พิพากษา และวัน เดือน ปี ที่ถ่ายรูป และเจ้าพนักงานเรือนจำลงนามรับรองไว้ที่ด้านหลังรูปทุกรูป และจัดทำแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือทั้งสองข้างของจำเลยไว้ ๓ แผ่น รวมทั้งจัดทำบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับคำหารูปพรรณของจำเลยไว้ ๑ ฉบับ แล้วให้ส่งรูปถ่ายไปที่กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และพนักงานสอบสวนเจ้าของคดีแต่ละ ๑ ชุด พร้อมแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือทั้งสองข้าง แห่งละ ๑ แผ่น ส่งรูปถ่ายให้ศาลชั้นต้น ๒ ชุด กรมราชทัณฑ์ ๑ ชุด นอกนั้น ให้เก็บไว้ที่เรือนจำเพื่อการตรวจสอบ

เมื่อจำเลยต้องคำพิพากษาคดีถึงที่สุดให้ประหารชีวิตและถูกคุมขังหรือถูกส่งตัวเข้าคุมขังในเรือนจำ ให้เรือนจำดำเนินการ ถ่ายรูป จัดทำแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ และบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับคำหารูปพรรณของจำเลยเช่นเดียวกับวรรคก่อน แต่ให้ระบุรายละเอียดเพิ่มเกี่ยวกับวันที่คดีถึงที่สุดและชั้นศาล เพื่อการตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง โดยให้จัดเก็บรูปถ่าย แผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับคำหารูปพรรณไว้ที่เรือนจำ ๑ ชุด นอกนั้นให้จัดส่งไปกรมราชทัณฑ์เพื่อจะได้ส่งต่อไปยังหน่วยงานตามวรรคหนึ่ง ตรวจสอบยืนยันตัวบุคคลว่าเป็นจำเลยในคดีที่ต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิตหรือไม่ โดยให้ผู้พิพากษาซึ่งนั่งพิจารณาคดีนั้น พนักงานสอบสวนเจ้าของคดี และกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ แจ้งผลการตรวจสอบไปที่กรมราชทัณฑ์

ผลการตรวจสอบรูปถ่ายและลายพิมพ์นิ้วมือให้เก็บรักษาไว้ที่กรมราชทัณฑ์

ข้อ ๖ ให้เรือนจำจัดให้มีการตรวจสอบสภาพจิตใจของจำเลยที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ประหารชีวิตทุกราย หากเป็นหญิงให้เพิ่มการตรวจการตั้งครรภ์ด้วย และให้แจ้งสิทธิการถวายเรื่องราวขอพระราชทานอภัยโทษให้จำเลยทราบ และสอบถามว่ามีความประสงค์จะใช้สิทธิถวายเรื่องราวขอพระราชทานอภัยโทษหรือไม่ถ้าประสงค์จะใช้สิทธิดังกล่าวให้เรือนจำช่วยเป็นธุระจัดการไปตามสมควร

ไม่ว่านักโทษจะถวายเรื่องราวขอพระราชทานอภัยโทษภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ก็ตาม ให้เรือนจำรายงานไปกรมราชทัณฑ์โดยด่วน

ข้อ ๗ ในการประหารชีวิตนักโทษนั้น ให้มีคณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินการชุดหนึ่ง ประกอบด้วยผู้บัญชาการเรือนจำแห่งท้องที่ที่จะทำการประหารชีวิตนักโทษเป็นประธาน มีผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่หรือผู้แทน อัยการจังหวัดแห่งท้องที่

หรือผู้แทน และเจ้าพนักงานเรือนจำตำแหน่งตั้งแต่พัศดีขึ้นไปแห่งเรือนจำท้องที่ที่ประหารชีวิตนักโทษ ๑ คน ร่วมเป็นคณะกรรมการ และในการนี้ให้มีผู้แทนกรมราชทัณฑ์ และผู้กำกับการสถานีตำรวจแห่งท้องที่หรือผู้แทนร่วมเป็นสักขีพยาน

เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่จะตรวจตราระวังให้การประหารชีวิตนักโทษ ดำเนินการไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผน

ข้อ ๘ เมื่อจะต้องทำการประหารชีวิตนักโทษรายใด ให้กรมราชทัณฑ์แจ้งให้ เรือนจำทราบพร้อมส่งผลการตรวจสอบรูปถ่ายและลายพิมพ์นิ้วมือที่เก็บรักษาไว้ไปด้วย

การประหารชีวิตจะทำในวันเวลาใดให้เรือนจำเป็นผู้กำหนดและให้แจ้งคณะกรรมการ และสักขีพยานตามข้อ ๗ และกองทะเบียนประวัติอาชญากรตามข้อ ๕ ทราบ แต่ทั้งนี้ให้งดทำการประหารชีวิตในวันหยุดราชการ วันหยุดนักขัตฤกษ์ วันพระ กับวันสำคัญทางศาสนาของนักโทษผู้ที่จะถูกประหารชีวิตนั้น

ข้อ ๙ ก่อนทำการประหารชีวิตให้ประธานพร้อมด้วยคณะกรรมการตามข้อ ๗ ตรวจสอบผลการตรวจรูปถ่ายและลายพิมพ์นิ้วมือที่กรมราชทัณฑ์ส่งไปที่ทางเรือนจำ ได้เก็บรักษาไว้ตามข้อ ๕ โดยถือเอาผลการตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือเป็นสำคัญ แต่ให้นำผลการตรวจสอบรูปถ่ายเป็นข้อมูลประกอบด้วย

การประหารชีวิตนักโทษ ณ เรือนจำที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครหรือจังหวัด ปริณชิตให้กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จัดเจ้าหน้าที่ ไปทำการพิมพ์ลายนิ้วมือของนักโทษ ในขณะก่อนและหลังการประหารชีวิต โดย พิมพ์ลายนิ้วมือเป็น ๓ ชุด เพื่อตรวจสอบกับลายพิมพ์นิ้วมือนักโทษประหารชีวิต ของกองทะเบียนประวัติอาชญากรต่อหน้าคณะกรรมการ เมื่อตรวจสอบถูกต้องแล้ว

ให้คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่กองทะเบียนประวัติอาชญากรลงนามกำกับในแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือหากทำการประหารชีวิต ณ เรือนจำในท้องที่จังหวัดอื่นให้เป็นหน้าที่ของตำรวจภูธรในจังหวัดนั้นจัดเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญการตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือไปดำเนินการในทำนองเดียวกัน

ภายหลังการประหารชีวิตให้เก็บลายพิมพ์นิ้วมื่อดังกล่าวไว้ที่เรือนจำ กรมราชทัณฑ์ และกองทะเบียนประวัติอาชญากร แห่งละ ๑ ชุด

อนึ่ง ก่อนนำตัวไปประหารชีวิตให้ผู้บัญชาการเรือนจำที่จะทำการประหารชีวิตนักโทษนำเอกสารอันเกี่ยวข้องกับผลการขอพระราชทานอภัยโทษไปอ่านให้นักโทษผู้นั้นฟัง

ข้อ ๑๐ ให้เรือนจำสอบถามนักโทษที่จะถูกประหารชีวิตถึงการจัดการทรัพย์สิน ถ้าหากนักโทษแสดงเจตนาที่จะจัดการทรัพย์สินของตนก็ให้แสดงเจตนาไว้เป็นลายลักษณ์อักษร กรณีนักโทษเขียนหนังสือไม่ได้ให้เจ้าพนักงานเรือนจำเป็นผู้เขียนให้แล้วอ่านให้นักโทษผู้นั้นฟัง แล้วให้ลงลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือไว้เป็นหลักฐาน โดยมีพยานอย่างน้อยสองคนลงชื่อรับรองลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือนั้น

หากนักโทษมีความประสงค์จะเขียนจดหมายหรือส่งข้อความบอกกล่าว หรือจะโทรศัพท์พูดกับญาติหรือผู้ใด หรือมีความประสงค์จะทำสิ่งใด ซึ่งเจ้าพนักงานเรือนจำพิจารณาแล้วเห็นสมควรก็ให้เรือนจำอำนวยความสะดวกให้ แต่การส่งข้อความหรือการพูดคุยโทรศัพท์สามารถกระทำได้ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร ทั้งนี้ให้เรือนจำจัดเตรียมโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารไว้เป็นการเฉพาะ

ให้เรือนจำสอบถามนักโทษถึงอาหารมื้อสุดท้าย และหากไม่เป็นการเหลือวิสัยให้เรือนจำจัดให้ตามสมควรและเหมาะสม

ข้อ ๑๑ ก่อนจะนำตัวไปประหารชีวิต ให้นักโทษได้มีโอกาสประกอบพิธีกรรมทางศาสนาหรือลัทธิตามความเชื่อของตนในเวลาที่เหมาะสม

ข้อ ๑๒ ให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์โดยความเห็นชอบของกระทรวงสาธารณสุขออกประกาศกำหนดชนิด ประเภท และปริมาณของยาหรือสารพิษที่จะใช้ในการประหารชีวิต และให้จัดเก็บยาหรือสารพิษที่จะใช้ไว้ที่โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลของกรมราชทัณฑ์

ข้อ ๑๓ เมื่อจะทำการประหารชีวิตนักโทษในวันใดให้เรือนจำจัดเจ้าพนักงานเรือนจำไม่น้อยกว่า ๓ คน ไปรับยาหรือสารพิษที่กำหนดในข้อ ๑๒ จากโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลของกรมราชทัณฑ์ โดยต้องมีหัวหน้าเจ้าพนักงานเรือนจำเป็นข้าราชการไม่ต่ำกว่าระดับ ๗ ทั้งนี้ อนุกรรมการบรรจยาหรือสารพิษให้เรือนจำเป็นผู้จัดหาและให้เภสัชกรของโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลของกรมราชทัณฑ์บรรจยาหรือสารพิษลงในอุปกรณ์ดังกล่าวแล้วให้พนักอุปกรณ์ให้แน่นอน และลงชื่อกำกับไว้โดยชัดเจน

การเปิดผนึกอุปกรณ์บรรจยาหรือสารพิษจะต้องทำต่อหน้าคณะกรรมการตามข้อ ๗ และให้หัวหน้าเจ้าพนักงานเรือนจำผู้ไปรับยาหรือสารพิษและคณะกรรมการลงชื่อรับรองความเรียบร้อยไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๑๔ ให้เรือนจำจัดเตรียมสถานที่สำหรับการประหารชีวิตและจัดหาอุปกรณ์ที่จะใช้ในการฉีดยาหรือสารพิษเข้าสู่ร่างกายของนักโทษที่จะถูกประหารไว้ให้พร้อมรวมถึงเจ้าพนักงานเรือนจำผู้ทำการฉีดยาหรือสารพิษไม่น้อยกว่า ๒ คน

ข้อ ๑๕ สถานที่สำหรับการประหารชีวิตนักโทษ ประกอบด้วย ห้องสำหรับควบคุมนักโทษก่อนทำการประหาร ห้องทำการประหาร ห้องเตรียมตัวของเจ้าพนักงานรวมถึงวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการประหาร ห้องคณะกรรมการกับสักขีพยาน และห้องประกอบพิธีทางศาสนา

ข้อ ๑๖ เมื่อถึงเวลาประหารชีวิตนักโทษ ให้เรือนจำจัดเจ้าพนักงานเรือนจำรักษาความปลอดภัยและระวังเหตุให้อยู่ในความเรียบร้อยตามสมควรแล้วนำนักโทษที่จะทำการประหารชีวิตไปยังสถานที่ซึ่งได้เตรียมไว้ และดำเนินการดังนี้

(๑) นำตัวนักโทษที่จะทำการประหารชีวิตให้อนอนลงบนเตียงที่จัดเตรียมไว้เพื่อการประหารชีวิต พร้อมทั้งทำการพันหนาการป้องกันมิให้นักโทษดิ้นรนขัดขืน

(๒) ให้เจ้าพนักงานเรือนจำซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยคำสั่งของผู้บัญชาการเรือนจำจัดเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการไว้ให้พร้อม และทำการแทงเข็มสำหรับฉีดยาหรือสารพิษเข้าเส้นเลือดในร่างกายของนักโทษที่จะถูกประหารรอไว้โดยต่อเข้ากับสายท่อหรืออุปกรณ์บรรจุยาหรือสารพิษที่จะปล่อยเข้าสู่ร่างกายของนักโทษที่จะถูกประหาร พร้อมทั้งติดตั้งเครื่องตรวจวัดสัญญาณการเต้นของหัวใจเข้ากับร่างกายนักโทษที่จะถูกประหาร ให้นจอแสดงให้คณะกรรมการและสักขีพยานได้สังเกตเห็นโดยชัดเจน

(๓) เมื่อการดำเนินการตามข้อ (๒) เสร็จเรียบร้อย และได้รับสัญญาณให้ทำการประหารชีวิต ให้เจ้าพนักงานเรือนจำผู้ทำการฉีดยาหรือสารพิษจัดการปล่อยหรือฉีดยาหรือสารพิษเข้าสู่ร่างกายของนักโทษประหารให้ตายเสียต่อหน้าคณะกรรมการและสักขีพยาน

(๔) ให้แพทย์ประจำเรือนจำทำการประหารชีวิตนักโทษหรือแพทย์ของทางราชการ ๑ คน ร่วมกับคณะกรรมการตามข้อ ๗ ตรวจพิสูจน์การตายของนักโทษ โดยให้แพทย์และคณะกรรมการทำบันทึกยืนยันการตายของนักโทษที่ถูกประหารชีวิต และประกาศผลการประหารชีวิตให้สักขีพยานทราบในวันนั้น

ข้อ ๑๗ การถ่ายภาพหรือบันทึกให้ปรากฏด้วยแถบเสียง แถบภาพ หรือด้วยวิธีอื่นที่จะเกิดผลในทำนองเดียวกันต่อนักโทษที่จะถูกประหาร สถานทีประหารชีวิตและวิธีการประหารชีวิตนั้นจะกระทำมิได้เว้นแต่เป็นการดำเนินการในทางราชการ

ข้อ ๑๘ ให้เรือนจำจัดเก็บศพของนักโทษที่ถูกประหารชีวิตไว้ในเรือนจำเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า ๑๒ ชั่วโมง เมื่อล่วงเลยระยะเวลาดังกล่าวแล้วให้แพทย์ของทางราชการร่วมกับผู้บัญชาการเรือนจำตรวจสอบโดยทำบันทึกยืนยันการตายอีกครั้งหนึ่ง

เมื่อนักโทษเสียชีวิตแล้วให้เรือนจำแจ้งญาติทราบในโอกาสแรก หากมีญาติมาขอรับให้มอบศพนั้นไป แต่ถ้าไม่มีญาติมาขอรับก็ให้จัดการเผาหรือฝังตามที่เรือนจำจะเห็นสมควรต่อไป

ข้อ ๑๙ ให้เรือนจำรายงานผลการดำเนินการประหารชีวิตพร้อมบันทึกของแพทย์และคณะกรรมการยืนยันผลการตรวจพิสูจน์การตาย ตามข้อ ๑๖ (๔) และผลการตรวจสอบยืนยันภายหลังการตายตามข้อ ๑๘ ให้กระทรวงยุติธรรมทราบโดยเร็ว

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

พงศ์เทพ เทพกาญจนา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม